

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága dr. Juhász Endre ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Dévényi Erzsébet ügyvéd által képviselt alperes ellen birtokháborítás megszüntetése iránt a Kiskőrösi Városi Bíróság előtt 5.P.20.109/2002. szám alatt folytatott és másodfokon a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2.Pf.20.954/2007/4. számú részítéletével részben befejezett perében a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

részítéletet:

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős részítéletet hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

Indokolás:

A felperes tulajdonában álló, a p-i 189/39 helyrajzi számú, szántó, gyep művelési ágú, ténylegesen részben erdővel, részben pedig szőlővel betelepített és szántóként is hasznosított ingatlanát az alperesnek a páhi 0189/38 és 0189/40 helyrajzi számú erdő művelési ágú ingatlanai fogják közre. A 0189/39 helyrajzi számú ingatlannak a 0189/40 helyrajzi számú ingatlan felé eső oldalán a felperes - a jelen per alatt - 2004. év folyamán 7 sor szőlőt telepített.

A felperes keresetében állította, hogy az alperes ingatlanain lévő erdőterület lombkoronájának árnyékoló, átnyúló gyökereinek tápanyag és vízelszívó hatása miatt a fetelepítés, illetve a felújítás adott módja a birtokát sérti. Ezért arra kérte az alperes kötelezését, hogy az ingatlana felé eső oldalon a szélső fasort a közös telekhatártól nyolc méter távolságra helyezze át, illetőleg ezen a szakaszon azt irtsa ki. Az alperes viszontkeresetében a felperessel szemben jogellenes fakivágásra hivatkozásra kártérítési igényt érvényesített. Az elsőfokú bíróság - a felperes keresetének helyt

adva - arra kötelezte az alperest, hogy a térképi határtól legalább nyolc méterre a saját ingatlanán lévő erdők határmenti első fasorát helyezze át, távolítsa el. Az alperes viszontkeresetét bizonyítottság hiányában elutasította.

A másodfokú bíróság részítéletet hozott, ebben az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatva a felperes keresetét elutasította, míg az alperes viszontkeresete tárgyában az ítéletet hatályon kívül helyezte és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot újabb eljárásra és újabb határozat hozatalára utasította.

A másodfokú bíróság a lefolytatott bizonyítás anyagát értékelve arra a következtetésre jutott, hogy az alperes perbeli ingatlanain levő erdőterületek szélső fasorai tekintetében nem állapítható meg a felperes birtoklását zavaró hatás. Így nem igazolt a szélső fasorok koronavetülete miatti árnyékolás, illetve a fák gyökérzetének a felperes ingatlanára való áthatolásával megvalósuló tápanyag- és vízelszívó hatás, ami a kereseti kérelemnek megfelelően az ingatlanok közös mezsgyehatárától számított 8 méteres sávban a fakivágást indokoltá tenné. Utalt továbbá arra, hogy a Legfelsőbb Bíróság PK.3. számú állásfoglalására figyelemmel egységes és következetes a bírói gyakorlat abban, hogy miután a fák porelvonó, levegőtisztító hatásuk folytán a környezet javításában fontos szerepet töltenek be, ezért a fák telepítése, a meglévő zöldnövényzet megóvása általános környezetvédelmi érdek. Erre tekintettel a szomszédjogi vitákban, különösen a közös határvonal közelében lévő növényzet zavaró, károsító hatása miatt általában nem kerülhet sor a fák kivágásának az elrendelésére. A növényzet eltávolítása iránt indított perben mindenkor azt kell vizsgálni, hogy a növényzet szükségtelenül zavarja-e a szomszédot az ingatlana birtoklásában, okoz-e kárt, avagy fennáll-e a károsodás veszélye. A növényzet kivágására való kötelezésre csak kivételesen és abban az esetben kerülhet sor, ha az érdeksérelem más módon, így kártérítéssel sem hárítható el.

Kiemelte, hogy az alperes által végzett erdőfelújítás időpontjában, de még a felperes perindításakor sem volt a P. Község Önkormányzatának olyan hatályos rendelkezése, amely a telekhatártól való ültetési távolságot erdei fafajok esetén meghatározta volna. Kiemelte továbbá, hogy az alperes ingatlanai erdő művelési ágúként nyilvántartottak, következésként az alperes által végzett fatelepítés nem eredményez művelési ág változást, tehát nem minősül olyan telepítési tevékenységnek, amelyhez a hegyközség előzetes hozzájárulására lett volna szükség.

A viszontkereset elutasítása körében nem látta felülbírálnak az elsőfokú bíróság ítéletét, ezért ebben a részében az ítéletet

hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasította.

A felperes keresete tekintetében az elsőfokú ítélet vonatkozó rendelkezésének megváltoztatásával a már kiemelt indokolás szerint elutasító döntést hozott, külön utalva arra, hogy az adott nemes nyár fafaj gyökerének növekedési iránya függőleges, a korona mértékét a szakvélemény készítésekor állapotában alig volt meghaladó és a fa teljes kifejettsége mellett is három méteres átmérőn belül marad, így víz- és tápanyag elszívó hatást nem fejt ki sem most, sem később. A lomboszat árnyékoló hatása nem összefüggő árnyékoló tömegként jelentkezik, s az ingatlanok egymáshoz viszonyított fekvésére és a nap járására figyelemmel csak viszonylag rövid ideig, a délelőtti órák egy részében és 15 óra után érvényesül. A fának csak bizonyos fejlettségi fokától jelentkezik minimális árnyékoló hatás, ez tehát a felperes ingatlanára a fák teljes kifejlődése mellett sem lesz indokolatlanul zavaró.

A jogerős részítéletnek a kereset elutasításával kapcsolatos rendelkezése ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, annak hatályon kívül helyezése és a keresetének történő helyt adás iránt.

A felperes a kérelmét alapvetően a tényállás iratellenes, okszerűtlen és ezért téves megállapítására alapozta, külön kiemelve azt, hogy a másodfokú bíróság indokolatlanul vonta a bizonyítékok körébe az alperes által beszerzett önkormányzati rendeleteket, a telepítési távolság korábban és jelenleg előírt mértékéről. Kifogásolta, hogy a másodfokú bíróság azért, mert ő maga fellebbezést nem terjesztett elő, nem látott lehetőséget arra, hogy saját fellebbezéssel nem vitatott elsőfokú bírósági megállapítások megváltoztatását kérhesse.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint felülvizsgálati kérelem előterjesztésének jogszabálysértés esetén van helye. Ez a jogszabálysértés megvalósulhat az anyagi jog megsértésében, avagy olyan eljárási szabálysértésben, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.

Elöljáróban a Legfelsőbb Bíróság megállapítja, hogy a másodfokú részítéletben „megjegyzés”-ként szereplő - felperes által sérelmezett - szövegrész szükségtelen és indokolatlan volt. Az első- és másodfokú bíróság azt ami a jogkövetkezmények ilyen vagy olyan kiváltását meghatározza, nevezetesen a felújított erdőterület

árnyékoló, illetve vízelszívó hatását teljesen azonosan mérlegelte úgy, hogy az az ítélethozatalkori állapotában ilyen káros hatást nem fejt ki és ezt egészítette ki a másodfokú bíróság azzal, hogy a fa típusa miatt árnyékolást és vízelszívást a kifejlett növény sem okoz. Ezt mindkét bíróság az egyébként e vonatkozásban egybehangzó szakvélemények és az ezt megerősítő helyszíni szemle tapasztalatainak egybevetése alapján állapította meg, a per teljes anyagának a Pp.206.§-a (1) bekezdésében meghatározott, a bizonyítási anyag összességében való helyes értékelése alapján.

Mivel a felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelése körébe tartozó kérdés - a megalapozatlanság esetét kivéve - nem vizsgálható, és nincs lehetőség a lefolytatott bizonyítás adatainak egymással szembeállítására, újabb összehasonlítására, ezért a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletben megállapított tényállást a felülvizsgálati eljárásban is irányadónak tekintette, és az általa is elfogadott tényállás alapján helyesnek találta a bíróságnak az ítéletben felhívott jogszabályra alapított érdemi döntését is.

Csupán a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra figyelemmel emeli ki a Legfelsőbb Bíróság nyomatékosan azt, hogy az elsőfokú bíróságnak is az volt a ténybeli megállapítása, miszerint a felújított erdőterület a jelenlegi állapotában semmilyen birtokháborító hatást nem fejt ki a felperes területére. Utalt a N.M. szakértő véleményében is hivatkozott, az erdő védelméről szóló 1996. évi LIV. tv. 35.§-ának (3) bekezdésében megfogalmazott szabályozásra, amely szerint az erdőtelepítés, valamint a fásítás során figyelemmel kell lenni arra, hogy a faállomány függőleges koronavetülete növekedésével arányosan a földrészlet határain belül maradjon, továbbá, hogy a faállomány a szomszédos ingatlan hasznosítását az indokolt mértéket meghaladó módon ne korlátozza, illetve azt ne veszélyeztesse. Tényként rögzítette az elsőfokú bíróság is, hogy az alperes által birtokolt felújított erdőterület ezeknek a követelményeknek a legteljesebb mértékben megfelelt a vizsgált időpontban, s a másodfokú bíróság kiegészítése szerint a jövőben is. Így a mezsgyehatár és az első fasor közötti 8 méteres távolságot azért tekintette irányadónak és alapította erre a rendelkezését, mert Sz. A. szakértő a bíróság által tartott helyszíni szemle során előadta azt is, hogy a P. Önkormányzat helyi szintű rendeleti szabályozása szerint az első fasor elültetésekor 8 méteres távolságot kell tartani az ingatlan-nyilvántartási térképi határhoz képest. Az elsőfokú bíróság kifejtett jogi álláspontja az volt, hogy az 1996. évi LIV. tv. keretszabályához képest a helyi rendelkezést kell az ottani életviszonyokhoz igazodóan irányadónak tekinteni és ezért szükséges a keresetnek helyt adó döntést meghozni.

Kétségtelen tény, hogy a másodfokú bíróság megváltoztató döntését az azonos tényálláson alapulóan arra figyelemmel hozta, hogy az alperes a fellebbezéséhez csatolta a telepítési távolságot konkrétan meghatározó első önkormányzati rendelkezést. Ez a 11/2004. (XII.15.) ÖR rendelet volt, amely az erdőtelepítésnek a szomszédos mezsgyehatártól történő távolsága addig szabályozatlan voltát úgy változtatta meg, hogy ennek a távolságnak 8 méternek kell lennie. Ez a rendelkezés azonban 2005. január 1. napjával lépett hatályba, így ezt a 2002-es perindítást megelőző kifejtett erdőre, illetve annak felújítására alkalmazni nem lehet.

Nem osztható a felperesnek az az álláspontja, hogy ezeknek a becsatolt rendeleteknek a figyelembevételére a másodfokú eljárásban már nem lett volna lehetőség. A Pp.235.§-ának (1) bekezdése ugyanis az újabb tény állítására, illetve új bizonyíték előadására vonatkozó egyébként korlátozott lehetőséget nem terjeszti ki azokra az esetekre, amikor az alkalmazandó jog bizonyítása válik szükségessé az elsőfokú határozat jogszabálysértő voltának alátámasztására. Egy adott ügy elbírálásánál irányadónak tekintendő hatályos jogszabályi rendelkezés beszerzése az azt kibocsátó helyi önkormányzattól a bíróságnak kötelessége és feladata, az nem ütközik a bizonyítást korlátozó rendelkezésekbe.

A kifejtettekre tekintettel részítélettel elbírált keresetet elutasító rendelkezés ténybelileg és jogilag helyes, ezért azt a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperesnek felszámítható felülvizsgálati költsége nem merült fel, így e vonatkozásban rendelkezni nem kellett.

A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati illeték a 6/1986.(VI.26.)IM rendelet 14.§-a alapján az államot terheli.

Budapest, 2008. június 16.

. Kazay László s.k. a tanács elnöke, Dr. Pilishegyi Mária s.k.
előadó bíró, Dr. Harter Mária s.k. bíró